บทนำ

๑. ชื่อหลักสูตร : การสร้างการมีส่วนร่วมมุ่งสู่ตำบลจัดการตนเอง

๒. หลักการและความเป็นมา

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ง เป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมในด้านผู้นำทั้งฝ่ายท้องที่ ท้องถิ่น บุคลากรข้าราชการประจำ มีความพร้อมของระบบข้อมูลที่เกิดจากการค้นหาทุนและศักยภาพโดยใช้เครื่องมือวิจัยชุมชน(RECAP) และการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล(TCNAP) มีการปรับปรุงพัฒนาข้อมูลอย่างต่อเนื่อง มีความพร้อมของชุมชนในการสร้างการเรียนรู้และมีแหล่งเรียนรู้ที่สามารถยกระดับและพัฒนาขีดความสามารถเพื่อทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง ๑๕ ตำบลในพื้นที่อำเภอกุดชุม และอำเภอข้างเคียงในจังหวัดยโสธร เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาระบบการจัดการพื้นที่ การพัฒนานวัตกรรมเพื่อการจัดการปัญหาพื้นฐานของชุมชน เพื่อนำสู่การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น ในบทบาทของ “ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน”

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ง ยังมุ่งเน้นการเสริมศักยภาพร่วมกับ อปท.เครือข่ายเพื่อพัฒนาระบบและโครงสร้างการบริหารจัดการ ดำเนินการพัฒนาและนำใช้ระบบข้อมูลตำบล TCNAP และวิจัยชุมชน RECAP มากำหนดประเด็นขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะในระดับพื้นที่และเครือข่าย รวมถึงการพัฒนานวัตกรรมการจัดการพื้นที่ นวัตกรรมลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพและปัจจัยส่งเสริมสุขภาพ การผลิตและพัฒนาสื่อสาธารณะนำใช้ในการเผยแพร่สื่อสารเรื่องราว นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ รวมถึงใช้ประกอบการเรียนรู้ให้กับพื้นที่และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่าย โดยได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการเทียบเคียงประสบการณ์ในการจัดการพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ง เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่ายเกิดแรงบันดาลใจ สามารถปรับวิธีคิด และนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ร่วมกัน และปรับใช้ในพื้นที่บนฐานของทุนทางสังคมและศักยภาพของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดการเรียนรู้ คือ การสรุปความเชี่ยวชาญของแหล่งเรียนรู้ที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้ ซึ่งกระบวนการสร้างการเรียนรู้ที่มีความชัดเจนและครอบคลุมโดยการจัดทำเป็นชุดวิชาจะทำให้ผู้มาเรียนรู้ได้เห็นกระบวนการในการขับเคลื่อนการพัฒนาตำบลอย่างเป็นระบบ ดังนั้นสิ่งสำคัญในการจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์จัดการเครือข่ายตำบลสุขภาวะ คือ การสรุปและวิเคราะห์ให้ได้ว่าแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในตำบลนั้นมีความโดดเด่นและจัดการปัญหาหรือเสริมสร้างการพัฒนาด้านใด โดยกระบวนการที่จะดำเนินการได้นั้นต้องมีการจำแนกรูปธรรมการจัดการของแหล่งเรียนรู้นั้นออกมาให้ชัดเจน จนสามารถวิเคราะห์ระบุเรื่องเด่นในการจัดการเรียนรู้ และระบุสถานะของงานและกิจกรรมว่าอยู่ในระดับใด เพื่อให้เกิดการสรุปกลุ่มวิชาการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมและถูกต้องตามงานที่แหล่งเรียนรู้ได้ดำเนินการ

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ แนวคิด กระบวนการขับเคลื่อนชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ด้วยหลักการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยใช้การบริหารจัดการที่ดี และน้อมนำเอาแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้

๓.๒ เพื่อหนุนเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่ายได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเพิ่มศักยภาพและพัฒนาต่อยอดสร้างนวัตกรรมในพื้นที่ สร้างพลังเครือข่ายชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ สร้างการมีส่วนร่วม มุ่งสู่ตำบลจัดการตนเองและตำบลสุขภาวะ

๓.๓ ส่งเสริมให้เกิดการจัดการองค์ความรู้ในระดับพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่ายเพื่อให้เกิดการนำศักยภาพของชุมชน องค์ความรู้ต่างๆ ทุนทางสังคมที่มีอยู่ในชุมชน มาพัฒนาและแก้ไขปัญหาในชุมชนอย่างยั่งยืน

๔. กลุ่มเป้าหมาย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่าย จำนวน ๑๕ แห่ง

(๑) เทศบาลตำบลกุดชุมพัฒนา	อำเภอกุดชุม	จังหวัดยโสธร
(๒) องค์การบริหารส่วนตำบลกุดชุม	อำเภอกุดชุม	จังหวัดยโสธร
(๓) องค์การบริหารส่วนตำบลกำแมด	อำเภอกุดชุม	จังหวัดยโสธร
(๔) องค์การบริหารส่วนตำบลคำน้ำสร้าง	อำเภอกุดชุม	จังหวัดยโสธร
(๕) องค์การบริหารส่วนตำบลโนนเปือย	อำเภอกุดชุม	จังหวัดยโสธร
(๖) องค์การบริหารส่วนตำบลกระจาย	อำเภอป่าติ้ว	จังหวัดยโสธร
(๗) เทศบาลตำบลป่าติ้ว	อำเภอป่าติ้ว	จังหวัดยโสธร
(๘) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหิน	อำเภอเมือง	จังหวัดยโสธร
(๙) องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสำราญ	อำเภอเลิงนกทา	จังหวัดยโสธร
(๑๐) องค์การบริหารส่วนตำบลฟ้าหยาด	อำเภอมหาชนะชัย	จังหวัดยโสธร
(๑๑) องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง	อำเภอมหาชนะชัย	จังหวัดยโสธร
(๑๒) องค์การบริหารส่วนตำบลดู่ลาด	อำเภอทรายมูล	จังหวัดยโสธร
(๑๓) เทศบาลตำบลนาเวียง	อำเภอทรายมูล	จังหวัดยโสธร
(๑๔) องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำคำ	อำเภอไทยเจริญ	จังหวัดยโสธร
(๑๕) องค์การบริหารส่วนตำบลส้มผ่อ	อำเภอไทยเจริญ	จังหวัดยโสธร

๕. เป้าหมายการดำเนินงาน

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่าย รวม ๑๖ แห่ง สามารถบริหารจัดการตนเอง รวมทั้งสามารถจัดการปัจจัยทางด้านสังคมที่ส่งผลต่อสุขภาพ รวมถึงสร้างเสริมสุขภาวะของชุมชนท้องถิ่น และเกิดเครือข่ายตำบลสุขภาวะที่เข้มแข็ง โดย

๕.๑ เกิดกลไกที่เกี่ยวข้องกับสร้างเสริมสุขภาวะชุมชน สามารถจัดการปัจจัยทางด้านสังคมที่ส่งผลต่อสุขภาพ

๕.๒ ชุมชนท้องถิ่นมีกระบวนการนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมด้วยการนำใช้ข้อมูลเพื่อออกแบบและตัดสินใจเชิงนโยบายของชุมชนท้องถิ่น

๕.๓ เกิดนวัตกรรมจากปฏิบัติการของชุมชนท้องถิ่น ด้านการสร้างเสริมสุขภาวะชุมชนเพื่อลดเสี่ยงด้านสุขภาพและเพิ่มปัจจัยส่งเสริมสุขภาพ

๕.๔ เกิดการบูรณาการเพื่อสร้างระบบการจัดการตนเองที่มีประสิทธิภาพ เข้าสู่ระบบงานปกติได้อย่างครบวงจร มีความต่อเนื่อง ยั่งยืนและเป็นต้นแบบได้

๖. องค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย ๓ ดังนี้

๖.๑ การฝึกอบรมข้อมูล หรือTraining Data เป็นกระบวนการฝึกอบรมหลักสูตรที่ สสส.กำหนด มีจำนวน ๖ หลักสูตรย่อย ประกอบด้วย (๑) การพัฒนาระบบข้อมูลตำบล(TCNAP) (๒) การวิจัยชุมชน(RECAP) (๓) ตัวชี้วัดอยู่ดีมีสุข (๔) การทำแผนพัฒนาตำบล (๑ plan ๑ Tambon) (๕) การจัดทำข้อมูลสำหรับแสดงสถานะสุขภาวะของชุมชน(Healthy Community Profile) (๕) การประเมินตนเองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(Self-Assessment Report: SAR) ตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง

๖.๒ การสร้างการเรียนรู้ หรือ Training, Work Shop and Sharing (กระบวนการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของเครือข่ายโดยใช้พื้นที่ศูนย์จัดการเครือข่าย)

๖.๓ การจัดการความรู้ หรือ Knowledge Management : KM เป็นกระบวนการการจัดการองค์ความรู้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในพื้นที่เครือข่าย ข้ามพื้นที่ และข้ามพื้นที่ภาค จำนวน ๓ ครั้ง